

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus liikmesriikide keskkonnapoliitika alaste teatamiskohustuste ühtlustamise kohta, millega muudetakse direktiive 86/278/EMÜ, 2002/49/EÜ, 2004/35/EÜ, 2007/2/EÜ, 2009/147/EÜ ja 2010/63/EL, määrusi (EÜ) nr 166/2006 ja (EL) nr 995/2010 ning nõukogu määrusi (EÜ) nr 338/97 ja (EÜ) nr 2173/2005“

[COM(2018) 381 final – 2018/0205 (COD)]

(2019/C 110/19)

Raportöör: **Vladimír NOVOTNÝ (CZ-I)**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Parlament, 11.6.2018 Nõukogu, 22.6.2018
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114, artikli 192 lõige 1 ning artiklid 207 ja 304
Juhatuse otsus	17.4.2018 (konsulteerimistaotluse esitamise ootel)
Vastutav seksioon	põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna seksioon
Vastuvõtmine seksioonis	5.10.2018
Vastuvõtmine täiskogus	12.12.2018
Täiskogu istungjärk nr	359
Hääletuse tulemus	208/1/2
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tunneb heameelt Euroopa Komisjoni keskkonnavalaste teatamiskohustuste ühtlustamise ettepaneku üle ja loodab, et see suurendab aruannete ja nende koostamise läbipaistvust, tagab empiirilise aluse keskkonnapoliitika tõhususe hindamiseks, lihtsustatud menetluse ja väiksema halduskoormuse nii komisjonile kui ka liikmesriikidele.

1.2. Komitee toetab täielikult Euroopa Komisjoni uut lähenemisviisi keskkonnavalastele aruandlusele, mis põhineb andmete kogumise, aruandluse ja sellele järgneva keskkonnamõju hindamise menetluste põhjalikul ajakohastamisel, kasutades süsteeme INSPIRE ja Copernicus, andmete reaajas edastamist ja elektroonilist andmetöötlust. Komitee on seisukohal, et komisjoni ettepanek on kooskõlas parema õigusloome põhimõttega ja REFITi programmiga.

1.3. Komitee soovib kasutada Euroopa Keskkonnaagentuuri (EEA) keskandmebaase keskkonnaandmete ja keskkonna-teabe seostamiseks geograafiliste, majanduslike ja sotsiaalsete andmetega ning nende terviklikuks tõlgendamiseks.

1.4. Komitee rõhutab taas vajadust kaasata keskkonnuaruannete koostamisse ja arutellu liikmesriikides kodanikuühiskonna organisatsioone.

1.5. Komitee on seisukohal, et konkreetsete keskkonnavalaste aruandlusnõuete muutustega kohanemine aitab eesmärgi saavutada paremini kui järgalt ühtlustatud, kõigile sobiv lähenemisviis, eeldusel, et säilib keskkonnaandmete ja -aruannete kvaliteet.

1.6. Komitee on veendunud, et keskkonnavalaste aruandluse ja sellele järgneva keskkonnaandmete töötlemise ja hindamise ajakohastamine aitab suuresti kaasa keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni (Ärhusi konventsiooni) eesmärkide saavutamisele.

1.7. Komitee kutsub ELi liikmesriikide valitsusi, nende asutusi ja ameteid, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Keskkonnaagentuuri üles suurendama jõupingutusi, et parandada keskkonnanaruannete kättesaadavust, selgust ja informatiivsust laiemal kodanikuühiskonna ja selle organisatsioonide jaoks neis küsimustes.

1.8. Komitee soovib ka edaspidi regulaarselt hinnata ja läbi vaadata andmete kogumist, teabe- ja keskkonnavalast aruandlust käsitlevaid õigusakte, et vähendada andmete kogumise, töötlemise ja avaldamise vahelist aega ning parandada andmete kättesaadavust, läbipaistvust ja selgust.

1.9. Komitee kutsub keskkonnaorganisatsioone üles osalema aktiivsemalt üldsuse teadlikkuse suurendamisel keskkonna olukorrast oma riigis või piirkonnas. Ta kutsub komisjoni üles innustama ja rahastama neid selles tegevuses.

2. Komisjoni dokument

2.1. 2017. aastal avaldas komisjon põhjaliku keskkonnakaitsealase aruandluse toimivuskontrolli hindamise. See hõlmas 181 aruandluskohustust, mis on sätestatud 58 ELi keskkonnavalases õigusaktis.

2.2. Aruandluskohustuste valdkonnaülene ja põhjalik analüüs⁽¹⁾ tehti läbipaistvuse suurendamiseks, tulevaste hindamiste jaoks empiirilise aluse tagamiseks ning liikmesriikide ja komisjoni halduskoormuse lihtsustamiseks ja vähendamiseks.

2.3. Kõnealuste õigusaktide individuaalne hindamine näitas, et aruandlust on võimalik parandada järgmistes õigusaktides:

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/49/EÜ⁽²⁾ (keskkonnamüra direktiiv),⁽³⁾

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/35/EÜ⁽⁴⁾ (keskkonnastutuse direktiiv),⁽⁵⁾

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/2/EÜ⁽⁶⁾ (INSPIRE direktiiv) – ruumiandmete infrastruktuur,⁽⁷⁾

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ⁽⁸⁾ ja nõukogu 92/43/EMÜ⁽⁹⁾ (linnudirektiiv ja loodusdirektiiv),⁽¹⁰⁾

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/63/EL⁽¹¹⁾ (loomkatsete direktiiv),⁽¹²⁾

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 166/2006⁽¹³⁾ (Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri määrus),⁽¹⁴⁾

— nõukogu direktiiv 86/278/EMÜ⁽¹⁵⁾ (reoveesete direktiiv),

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 995/2010⁽¹⁶⁾ (puidumäärus),

⁽¹⁾ SWD(2017) 230.

⁽²⁾ ELT L 189, 18.7.2002, lk 12.

⁽³⁾ SWD(2016) 454.

⁽⁴⁾ ELT L 143, 30.4.2004, lk 56.

⁽⁵⁾ SWD(2016) 121.

⁽⁶⁾ ELT L 108, 25.4.2007, lk 1.

⁽⁷⁾ COM(2016) 478 ja SWD(2016) 273).

⁽⁸⁾ ELT L 20, 26.1.2010, lk 7.

⁽⁹⁾ EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7.

⁽¹⁰⁾ SWD(2016) 472 final.

⁽¹¹⁾ ELT L 276, 20.10.2010, lk 33.

⁽¹²⁾ COM(2017) 631 ja SWD(2017) 353.

⁽¹³⁾ ELT L 33, 4.2.2006, lk 1.

⁽¹⁴⁾ SWD(2017) 711.

⁽¹⁵⁾ EÜT L 181, 4.7.1986, lk 6.

⁽¹⁶⁾ ELT L 295, 12.11.2010, lk 23.

- nõukogu määrus (EÜ) nr 338/97⁽¹⁷⁾ (looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel),
- nõukogu määrus (EÜ) nr 2173/2005⁽¹⁸⁾ (metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahaldus ja puidukaubandus – FLEGT).

Käimasoleva protsessiga ühtlustatakse praegused Euroopa Komisjoni ettepanekud, mis esitati 2018. aastal joogivee, püsivate orgaaniliste saasteainete, heitvee taaskasutamise ning ühekordselt kasutatava plasti kohta.

2.4. Selle hindamise alusel koostati ettepanek keskkonnaaruannetega seotud üksikõigusaktide ühtlustamise ja kavandatud muudatuste üksikasjaliku plaani rakendamise kohta.

2.5. Ettepaneku eesmärk on optimeerida olemasolevaid aruandluse, läbipaistvuse ja rakendamise jälgimisega seotud kohustusi, nagu need on sätestatud ELi õiguses, järgides samal ajal vajalikkuse, subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid. Lisaks on ettepaneku eesmärk ühtlustada asjaomaste õigusaktide nõudeid ja parandada ELi poliitika elluviimise empiirilist alust.

2.6. Ettepanek sisaldab meetmeid, et suurendada läbipaistvust ja subsidiaarsust (kaheksas õigusaktis), lihtsustada või kaotada aruandluskohustusi (seitsmes õigusaktis), ühtlustada aruandluse tähtaegu (kolmes õigusaktis), lihtsustada kogu ELi hõlmavaid ülevaateid ja selgitada ELi institutsioonide rolli (kaheksas õigusaktis) ning valmistada tulevasteks hindamisteks (viies õigusaktis).

2.7. Ettepanek aitab tagada, et üldsusel oleks juurdepääs selgele keskkonnateabele riigisisel tasandil. Niisiis aitab see üldsusel saada ülevaate kogu Euroopas keskkonna valdkonnas toimuva kohta ning abistab riigi ametiasutusi piiriüleste probleemidega tegelemisel. Ettepanek peaks samuti aitama vähendada liikmesriikide koormust, tugevdama subsidiaarsust ja muutma rakendamist puudutava teabe üldsusele paremini kättesaadavaks.

3. Üldised märkused

3.1. Komitee tervitab ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus liikmesriikide keskkonnapoliitika alaste teatamiskohustuste ühtlustamise kohta,⁽¹⁹⁾ mis on oluline samm keskkonnaaruannete koostamise ja esitamise üldise ajakohastamise suunas. See toetab süsteemide INSPIRE ja Copernicus kasutamist, elektroonilise andmetöötluse vahendeid, reaalaajas andmete edastamist ning teabevahetuses kaugenemist ametlikest kirjalikest aruannetest, liikudes dünaamiliste keskandmebaaside loomise suunas Euroopa Komisjoni ja Euroopa Keskkonnaagentuuri tasandil. Komisjoni seisukohta ja määruse ettepaneku teksti korrates märgib komitee, et tegu on puhtalt menetluslike, mitte aga sisuliste muutustega mitmes õigusaktis, milles käsitletakse keskkonnanäitajate valikut, reguleeritud ainete loetelu ja nende piirnorme.

3.2. Komitee on seisukohal, et keskkonnaaruannete koostamise ja esitamise menetluste lihtsustamine ja ühtlustamine teeb aruandluse tõhusamaks ja läbipaistvamaks. Komitee loodab vähendada ettepanekuga koormust ja kulusid, mis on tingitud ELi keskkonnaalastes õigusaktides sätestatud aruandlusnõuetest, ja lühendada märgatavalt andmete kogumise ja avaldamise vahelist aega.

3.3. Komitee leiab, et oluline on mitte ainult suurendada aruannete kättesaadavust, vaid muuta aruanded ja teave arusaadavamaks paljude kodanikuühiskonna sektorite jaoks. Komitee kordab olulist rolli, mis on kodanikuühiskonnal mitte ainult keskkonnateabe kasutajana, vaid ka aktiivse osalejana selle teabe kogumisel ning nende aruannete koostamisel ja nende üle arutlemisel. Seda silmas pidades rõhutab komitee, kui tähtis on kaasata kodanikuühiskond keskkonnamõju hindamisse ja selle üle arutamisse.

⁽¹⁷⁾ EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1.

⁽¹⁸⁾ ELT L 347, 30.12.2005, lk 1.

⁽¹⁹⁾ COM(2018) 381 final – 2018/0205 (COD).

3.4. Ettepanek mitmete õigusaktide läbivaatamiseks kuulub komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT⁽²⁰⁾) alla. Komitee on võtnud vastu arvamuse REFITi programmi kohta,⁽²¹⁾ milles väljendati muret keskkonnamõju hindamisel tuvastatud puuduste pärast ning rõhutati vajadust sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnamõõtmel integreeritud ja tasakaalustatud hindamise järele.

3.5. Oma arvamuses ELi keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise kohta⁽²²⁾ rõhutab komitee vajadust kodanikuühiskonna kaasamise järele otsuste tegemisse ja läbivaatamisse. See on asjakohane ka keskkonnaaruandlust käsitlevate õigusaktide läbivaatamisel.

3.6. Euroopa Komisjoni ettepanek sisaldab viiteid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/4/EÜ⁽²³⁾ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu kohta ja direktiivile 2007/2/EÜ ruumiandmekogumitele juurdepääsu kohta ning tagab nimetatud direktiivide nõuete kooskõla. Komitee on võtnud vastu arvamuse õiguskaitse kättesaadavuse kohta riiklikul tasandil seoses ELi keskkonnaõiguse rakendusmeetmetega,⁽²⁴⁾ milles rõhutati keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni (Århusi konventsioon) tähtsust.

3.7. Komitee juhib tähelepanu sellele, et ehkki Euroopa Komisjoni ettepanekus viidatakse ainult ELi õigusaktides sätestatud keskkonnavalase aruandluse nõuetele, esitatakse märkimisväärne arv keskkonnaaruannetest vabatahtlikult ettevõtjate, ametiühingute, linnade, kohalike omavalitsuste, muude organisatsioonide ning kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt.

3.7.1. Näited sellisest vabatahtlikust tegevusest, mis hõlmab ka keskkonnaaruandeid: globaalne aruandluse algatus (GRI), mida kasutavad ettevõtjad; kutseühingute aruanded, nagu keemiatööstuse algatus „Responsible Care“ (CEFIC), ja ettevõtja sotsiaalse vastutuse aruanded, mis sisaldavad sageli keskkonna peatükki.

3.7.2. Keskkonnamõju hindamine ja sellega seonduv teave esitatakse üldsusele ka keskkonnajuhtimissüsteemide EMS ja EMAS raames.

3.7.3. Kodanikuühiskonna organisatsioonide aktiivne roll vastavate aruannete uurimisel on juba ammu oma väärtust tõestanud, suurendades ühelt poolt kodanikuühiskonna ja teiselt poolt ettevõtjate usaldust. Kohalikul ja rahvusvahelisel tasandil kohaldatakse keskkonnamõju hindamise menetlusi ka keskkonnateabe valdkonnas.

4. Konkreetsed märkused

4.1. Läbipaistvuse ja subsidiaarsuse suurendamine

Komitee usub, et komisjoni ettepanek suurendab läbipaistvust ja võimaldab kasutajasõbralikumal avalikku juurdepääsu keskkonnateabele, järgides samas endiselt subsidiaarsuse põhimõtet.

4.2. Aruandluskohustuste lihtsustamine või välistamine

Komitee on seisukohal, et halduskoormuse vähendamiseks oleks kasulik lihtsustada või leida sobiv asendus teksti vormis teabe jagamisprotsessile ja keskenduda üldsuse paremale juurdepääsule teabele. Komitee innustab Euroopa Komisjoni käivitama tööd, et kehtestada konkreetsed keskkonna põhilised koondnäitajad, mis oleksid arusaadavad ELi liikmesriikide laiemale üldsusele. See lihtsustaks arusaama tekkimist keskkonnakaitse olukorra kohta riigis või piirkonnas ning aitaks käivitada algatusi, mille eesmärk on paremuse poole muutumist teotada.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_et

⁽²¹⁾ Komitee arvamus programmi (REFIT) kohta (ELT C 230, 14.7.2015, lk 66).

⁽²²⁾ Komitee arvamus keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise kohta (ELT C 345, 13.10.2017, lk 114).

⁽²³⁾ ELT L 41, 14.2.2003, lk 26.

⁽²⁴⁾ Komitee arvamus õiguskaitse kättesaadavuse kohta riiklikul tasandil seoses ELi keskkonnaõiguse rakendusmeetmetega (ELT C 129, 11.4.2018, lk 65).

4.3. Aruandluse ajakava ühtlustamine

Komitee toetab mürakaartide ja tegevuskavade esitamise tähtaegade ühtlustamist vastavalt direktiivile 2002/49/EÜ, ⁽²⁵⁾ piisava aja jätmist avalikuks aruteluks ja kodanikuühiskonna osalemise tugevdamist tegevuskavade läbivaatamisel. Komitee toetab sarnaseid algatusi muude õigusaktide puhul tingimusel, et kvaliteet ega keskkonnaandmete ja -aruannete kättesaadavus selle alla ei kannata.

4.4. Kogu ELi hõlmavate ülevaadete lihtsustamine/institutsioonide rollide selgitamine

Komitee arvates on vaja selgitada ja täpsustada komisjoni ja Euroopa Keskkonnaagentuuri rolli asjakohastes aruandlusprotsessides.

4.5. Tulevasteks hindamisteks valmistumine

Komitee on rahul, et komisjoni korraldatud hindamisel on tuvastatud mitmeid kattuvusi, puuduvaid lülisid ja ebaolulisi nõudeid nii andmete ja aruande struktuuris kui ka sagedusnõuetes, samuti muid puudusi nende tõhususes. Komitee on veendunud, et puudusi leitakse veel ka tulevikus. Seega soovib ta selle valdkonna õigusaktide toimimise korrapärasest hindamisest. Komisjon peaks korraldama hindamisi ja nõudma liikmesriikidelt selleks vajalikku teavet. Oma arvamuses SC/045 tulevikukindlate õigusaktide kohta ⁽²⁶⁾ andis komitee soovitusi, kuidas tulevasi õigusakte koostada.

4.6. Andmed kontekstis

Komitee soovib luua Euroopa Keskkonnaagentuuri kesksed andmebaasid selliselt, et keskkonnaandmed ja -teave oleks seotud geograafiliste, majanduslike ja sotsiaalsete andmetega, et neid oleks võimalik tõlgendada terviklikult ja objektiivselt. Komitee kiidab heaks Euroopa Komisjoni sammud parema õigusloome suunas, et vähendada halduskoormust seoses määruses (EÜ) nr 166/2006 (Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri määrus) sätestatud aruandekohustuste läbivaatamisega, kui tegu on vähemtähtsate kohustustega. Samal ajal rõhutab komitee vajadust järgida konfidentsiaalsuse põhimõtet teatud ärisaladuste puhul, kuigi see ei tohiks takistada keskkonnuaruannete ja -andmete läbipaistvust ja kättesaadavust.

4.7. Mõned valikulised muudatused

Komitee leiab, et kavandatud muudatusi tuleks tulevikus kohandada keskkonnualaselt aruandluse nõuet sätestava konkreetse õigusakti eripära arvesse võttes, mitte juhendada ühtsest, kõigile sobivast lähenemisviisist. Komitee toetab ka direktiivi 2009/147/EÜ (linnudirektiiv) ja direktiivi 92/43/EMÜ (elupaikade direktiiv) aruandluse tähtaegade ühtlustamist.

4.8. Üldsuse aktiivse kaasamise innustamine keskkonnaküsimustes

Komitee kutsub keskkonnaorganisatsioone üles osalema aktiivsemalt üldsuse teadlikkuse suurendamisel keskkonna olukorrast oma riigis või piirkonnas. Ta kutsub komisjoni üles innustama ja rahastama neid selles tegevuses.

Brüssel, 12. detsember 2018

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Luca JAHIER

⁽²⁵⁾ Direktiiv 2007/2/EÜ.

⁽²⁶⁾ Komitee arvamus tulevikukindlate õigusaktide kohta (ELT C 487, 28.12.2016, lk 51).